

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tĩ Mokõihar ke

Hom ok ta pe Páu ixo. Kyndaha pe a'e ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu. Ame'ẽ ke amõ ta putar ym, a'erehe kyndaha pe a'e ke amõ kynda raho. A'ep ixo rahã, Timo pe paper pinim a'e mondo. A'e mupinim:

—Timo! Tapijar te'e we eparaky katu exo. Tupã je'ẽha ke nde erepandu pandu, ame'ẽ riki nema'e parakyha ke — aja Páu mupinim.

Timo ke Páu muhury tar katu. A'erehe paper pinim ke a'e mondo ipe. Mokõihar ke kome'ẽ paper pinim.

Timo pe paper pinim ke Páu mondo tĩ

¹⁻² Timo! Ko nde pe paper pinim ke ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Tupã mujekwa: “Ihẽ ra'yr rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe uhãha ihẽ ame'ẽ katu. Ame'ẽ rehe har epandu eho ngã pe. A'erehe Jesu kotyhar ta uhãha namõ ixo” aja Tupã ihẽ pe. A'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mondo. Tupã putar, a'erehe ihẽ ke Jesu Kirisutu mondo.

Ihẽ aja Tupã rehe nde erejurujar katu tĩ, a'erehe ihẽ ra'yr aja nde. Nde rehe ihẽ apy'a katu.

Tupã riki jande pái keruhũ. Jesu Kirisutu jan-dema'e sawa'e te. Mã peja nde rehe a'eta ipy'a katu te hũ. Mã peja nde rehe a'eta pyrara usak. Mã peja nde py'a ke a'eta muhury katu.

Timo! Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo

³ Tupã rehe ihẽ py'a ihẽ amoĩ moĩ katu. Ihẽ ramũi ta aja ihẽ tĩ. Katu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e, aja akwa katuha namõ ihẽ py'a ihẽ amoĩ moĩ katu ehe tĩ. Tupã namõ ihẽ apandu rahã, nde rehe har ihẽ akwa akwa aĩ. “Timo namõ ma'e ke nde erema'ema'e katu, a'erehe ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja ihẽ apandu ipe. Aja te'eha ihẽ. Wera rahã aja. Pytun rahã aja tĩ. Tupã namõ apandu pandu tĩ.

⁴ Nengi ihẽ aho rahã, nde erejixi'u ihẽ rehe. Ame'ẽ rehe ihẽ akwa akwa axo. A'erehe nde rehe ihẽ asak tar katu te apo tĩ. Aja rahã, ihẽ ke nde eremuhury katu ta.

⁵ Jete. Jesu rehe nde erejurujar katu te. Ame'ẽ rehe ihẽ akwa akwa axo. Aja me'ẽ, Rói, nde ari jurujar katu te ehe tĩ. Aja me'ẽ Euni, ne mãi jurujar katu te ehe tĩ. A'eta aja nde tĩ, aja ihẽ akwa katu.

⁶ A'erehe ihẽ apandu nde pe. Nema'e parakyha ke tapijar te'e we ema'ema'e katu exo. Tupã je'ẽha ke nde erepandu, ame'ẽ riki nema'e parakyha ke. Ne ãkã rehe ihẽ po ihẽ amujar rahã: “Ihẽ je'ẽha ke epandu eho” aja Tupã mujekwa nde pe.

⁷ Jete. Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr. A'erehe jakyje ym ngã ngi. Anĩ. Jande py'a ke a'e riki mātã katu. A'erehe Tupã je'ẽha ke japandu pandu katu. Amõ we tĩ. Pyrãtãha ke jande pe I'ã muwyr tĩ. A'erehe amõ ta rehe jande japy'a katu. Ma'e jaka'u te'eha ke jama'e tar katu rahã, ame'ẽ ke jande py'a ngi a'e mukanim. (A'erehe ame'ẽ ke jama'e ym.)

Jande rehe Tupã ipy'a katu te hũ, ame'ẽ ke Jesu Kirisutu mujekwa

⁸ Jande py'a rehe I'ã ke Tupã muwyr, a'erehe Jesu rehe har nde erepandu pandu rahã, ne ruxĩ ym nde erepanduha ngi. Jesu rehe har ihẽ apandu pandu. (Ame'ẽ ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe ihẽ ke kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihẽ axo apo. Mã peja ihẽ ngi ne ruxĩ ym tĩ. Myrandu katu ke japandu pandu, a'erehe jande ke amõ ta mupyrara. Aja rahã, ihẽ aja mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ. Pyrãtãha ke Tupã muwyr nde pe. A'erehe nde ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ.

⁹ Katu ame'ẽ ke jama'ema'e, a'erehe jande rehe a'e ipy'a katu te hũ my? Anĩ. Aja ym. A'e jõ riki putar katu. Ipy'a katu te hũ tĩ. A'erehe jande pe a'e pandu: "Ihẽ ra'yr rehe pejurujar katu, a'erehe pehẽ ke ihẽ amuhã katu ta. Ihẽ kotyhar ta aja pexo apo 'y" aja Tupã pandu. Kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. Jesu Kirisutu rehe jajurujar katu ta, aja a'e ukwa katu, a'erehe kome'ẽ ywy keruhũ nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ. (Jande nixói te rahã, jande rehe a'e ipy'a katu te hũ.)

¹⁰ Jande rehe a'e ipy'a katu te hũ, aja jande pe a'e mujekwa katu apo 'y. Jesu Kirisutu, jande muhãha uwyr, a'erehe jande rehe Tupã ipy'a katuha ke jande pe a'e mujekwa katu. Jesu manõ. A'erehe jajurujar katu ehe rahã, jamanõha ngi jakyje ym. Jamanõ rahã, Tupã namõ jaxo ta. A'erehe jamanõha ngi jakyje ym. Myrandu katu ke Jesu pandu pandu rahã, myja amõ uhã katu ta ixo my, ame'ẽ ke a'e mujekwa jande pe.

Je'ẽha jetehar te ke emu'e katu

¹¹ Ihẽ pe Tupã mujekwa:

—Myrandu katu ke ngã pe ebandu eho — aja ihẽ pe.

A'erehe ihẽ riki Jesu mondo ame'ẽ ke. A'erehe myrandu katu ke ihẽ amu'e tĩ.

¹² A'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara tĩ. Ihẽ akyje ym a'eta ngi tĩ. Tapijar te'e we ihẽ ajurujar katu ehe. Ehe har ihẽ akwa katu, a'erehe akyje ym ngã ngi. Myrandu katu ke ihẽ pe a'e muwyr. Ihẽ ajurujar katu ehe, a'erehe ixotyhar ke ihẽ. Ihẽ ke a'e mai ym te ta. Jesu jywyr ym rahã we, ihẽ rehe a'e usak katu ta ixo. Aja ihẽ akwa katu.

¹³ Je'ẽha jetehar te ke ihẽ amu'e nde pe. Ame'ẽ rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Nde ke ihẽ amu'e, aja amõ ta ke nde tĩ. Emu'e tĩ. Jesu Kirisutu namõ nde juehe katu exo. A'erehe Tupã rehe tapijar te'e we ejurujar katu. Amõ ta rehe tapijar te'e we epy'a katu exo tĩ.

¹⁴ Myrandu katu ke nde pe Tupã muwyr. Ame'ẽ riki katu. Ame'ẽ ke emu'e katu. Jande rehe Tupã'ã ihĩ katu. Jande rehe pyrãtãha ke a'e muwyr. Ame'ẽ pyrãtãha namõ myrandu katu ke emu'e katu.

Yman Onesi ihẽ ke muhury katu

¹⁵ Ihẽ ke asia ywy pe har ta hijar oho. Ihẽ namõ ma'e ke a'eta ma'ema'e ym apo. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Jesu kotyhar ta ke a'eta. Jete. Sije aja tĩ. Emo aja tĩ. Ihẽ ke a'eta hijar oho tĩ.

¹⁶⁻¹⁸ (Onesi aja tĩ. Hok wyr pe har ta aja tĩ. Hijar oho tĩ.) Mã peja ame'ẽ ta rehe Tupã pyrara usak.

Pesarahã! Yman Ese ok ta pe ihẽ axo rahã, ihẽ ke Onesi muhury katu. Ame'ẽ ke nde erekwa katu. Pe, Hom ok ta pe a'e uhyk rahã, pahar ihẽ

ke a'e kekar ixo. Pe, ihẽ ke mahem rahã, ihẽ ke a'e muhury katu tĩ. Amõ ku'ẽ rahã ha pewe ihẽ rehe a'e usak uwyr. Pe, ihẽ ke muhury katu tĩ. Kyndaha pe ihẽ axo tipe. Ihẽ ngi a'e huxĩ ym tĩ. (Apo Sije ta aja Onesi ihẽ ke hijar oho tĩ.) A'erehe mã peja Onesi rehe jandema'e sawa'e te pyrara usak. Pyrara usak ta ehe aja akwa katu. Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta ke a'e mupyrara ta rahã, mã peja a'e riki pyrara usak katu Onesi ta rehe tĩ.

2

Tupãma'e parakyha ke

¹ Timo! Ihẽ ra'yr aja nde. Ehendu katurahã! Nde rehe Jesu Kirisutu ipy'a katu te hũ. Inamõ nde juehe katu nde erexo. A'erehe nde py'a ke emãtã katu.

² Tupã rehe har ngã pe ihẽ apandu. Ame'ẽ riki: "Jetehar te ke" aja amõ ta pandu tĩ. Nde erehendu tĩ. Ame'ẽ ke amõ sawa'e ta pe emu'e katu tĩ. Sawa'e katu ame'ẽ ta pe emu'e. Pe, a'eta riki amõ ta pe mu'e katu ta tĩ.

³ Nde ke amõ ta mupyrara rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu. Sonda katu ame'ẽ ke aja mã peja nde py'ahu te'e ehendu tĩ. Tupã je'ẽha nde erepandu pandu, a'erehe Jesu Kirisutuma'e sonda aja nde tĩ.

⁴ Sonda riki hok pe te'e pyta ym. Sonda a'e. Jumai ta oho rahã, ima'e sondama'e kapitã pandu ame'ẽ ke jõ a'e ma'ema'e katu. Nde aja tĩ. Tupã pandu ame'ẽ ke rehe jõ ehendu katu nde tĩ.

⁵ Ujaniha jumusaráiha rehe amõ ujan rahã, kapitã rehe a'e hendu katu. Ujan te'e ym ta. Kapitã rehe hendu katu. Aja ym rahã, uhyk py ame'ẽ ke

pyhyk ym. Nde aja tĩ. Tupã pandu ame'ẽ ke rehe nde erehendu ym rahã, ma'e ke nde erepyhyk ym ta tĩ. (Ma'e katu ame'ẽ ke Kirisutu me'ẽ, ame'ẽ ke nde erepyhyk ym ta tĩ.)

⁶ Kupixa rehe ijar paraky hũ rahã, a'e riki ma'eywa ke u'u py. Aja rahã, katu tiki. Nde aja tĩ. Tupã je'ẽha ke ebandu pandu katu. Aja nema'e parakya rehe amõ ta muhepy ta tĩ. (Nde rehe haihu katu ta tĩ.)

⁷ Ihẽ apandu ame'ẽ ke rehe ekwa ekwa exo. Pe, upa ihẽ apandu ame'ẽ ke jandema'e sawa'e te mujekwa ta nde pe.

Tupã je'ẽha mukanim ym te ta awa

⁸ Jesu Kirisutu rehe har ekwa ekwa exo. A'e riki Ndawi rainõ ke a'e. (A'erehe awa te'e a'e tĩ.) A'e manõ. Pe, a'e ke Tupã mukwera katu muhem. Aja me'ẽ myrandu katu rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ ke ihẽ apandu pandu.

⁹ A'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara. Ma'e mukaniha aja ihẽ ke amõ ta pukwar tĩ. Ita tupa-ham pe ihẽ ke pukwar. Anĩ. Tupã je'ẽha ke pukwar ym awa. (Aja rahã, Tupã je'ẽha ke amõ ta pandu pandu we rĩ. Mukanim ym te. Pukwar ym te, ame'ẽja saka.)

¹⁰ A'erehe amõ ta ihẽ ke mupyrara rahã, ihẽ py'ahu te'e ahendu. Jesu Kirisutu manõ, a'erehe a'e muhã katu ngã ke. Muhã katu ame'ẽ ta pe ima'e katuha ke a'e mujekwa ta tĩ. Ame'ẽ katuha riki upa ym te ta.

¹¹ Apo ihẽ apandu ame'ẽ ke jetehar te ke. Kuja: “Jesu rehe jajurujar katu, a'erehe jande ke amõ ta jukwa rahã, inamõ jande jaxo ta.

- ¹² Jande ke amō ta mupyrara rahã, mã peja jande py'ahu te'e jahendu. Aja rahã, inamō jande riki kapitã keruhũ wan ta.
- 'A'e riki jandema'e sawa'e te aja ym' aja japandu rahã, a'e pandu ta: 'Pehẽ riki ihẽ kotyhar aja ym' aja Kirisutu pandu ta jande rehe har.
- ¹³ A'e je'ẽha rehe jajurujar ym my. Anĩ. A'e pandu katu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Marã ka ym pandu te'eha a'e."

Jaxer panduha rehe ehendu ym

¹⁴ Timo! Ihẽ apandu ramō ame'ẽ ke rehe har nde kotyhar ta pe emujekwa katu exo. Jande rehe Tupã usak, aja jaxo. A'erehe kuja epandu katu ngã pe:

—Jundéu awa ramũ ta panduha rehe peje'ẽ hãtã tã ym. Pehendu ym ehe — aja nde kotyhar ta pe epandu.

Tamũ ta panduha rehe hendu ame'ẽ ta muka'u te'e jō. A'erehe jurujar katuha ke a'eta hijar. (A'erehe pehendu ym ehe.)

¹⁵ Tupã je'ẽha riki jetehar te ke. Ame'ẽ ke emu'e katu. Aja rahã, ne ruxĩ ym ta. Nde eremu'e katu rahã, nde pe Tupã pandu ta:

—Ihẽ je'ẽha ke nde eremu'e katu ngã ke. A'erehe ihẽ rury katu — aja ta.

Ame'ẽ panduha ke eputar katu exo.

¹⁶ Amō ta jaxer pandu ame'ẽ ke rehe ehendu ym exo tĩ. Muka'u te'e ame'ẽ ke amō ta je'ẽ hãtã tã ta. Ame'ẽ ke rehe ehendu ym exo tĩ. Upa ame'ẽ ke Tupã rehe har mujekwa ym ngã pe.

¹⁷ Ame'ẽ ke ngã mu'e rahã, amō amō ta ke muka'u te'e hũ ta. Tupã rehe jurujar ym ta. Aja

mu'e ame'ě ta heta ixo. Ko mokõi sawa'e ta ixo tĩ. Her Imenėu. Amõ Sire tĩ.

¹⁸Jetehar panduha ke a'eta mu'e ym apo 'y. Amõ koty a'eta mu'e. Kuja:

—Ixotyhar ta ke Tupã mukwera katu muhem. Ame'ě angaha upa asa oho apo. A'erehe amõ ta kwera katu ym te ta uhem apo 'y — aja mu'e naĩ.

A'erehe amõ amõ Jesu kotyhar ta ke a'eta muka'u te'e. Pe, ngã ke Tupã mukwera katu ta muhem, ame'ě ke rehe amõ amõ ta jurujar ym apo 'y. Katu ym aja.

¹⁹Jetehar te ke Tupã mujekwa jande pe. Ame'ě rehe tapijar te'e we jajurujar katu. Jaka'u te'e ym jande. Jande riki ixotyhar ta ke. Ame'ě ke kuja a'e mujekwa. Tupã je'ěha rehe kuja panduha ihĩ:

“Ixotyhar ta ke Tupã ukwa katu.”

Kuja tĩ:

“ ‘Tupã kotyhar ke ihě’ aja amõ pandu. Aja rahã, mã peja ma'e ka'u te'eha ke ema'e ym.”

Tupã je'ěha ke emu'e katu

²⁰Ima'ehũ ame'ě rok pe heta paratupe ihĩ. Ita rekúi aja tĩ. Amõ amõ itatuwyr ke te'e mujã ame'ě ke ihĩ. Amõ amõ itatawa ke te'e mujã ame'ě ke ihĩ tĩ. Myra ke te'e mujã ame'ě ke amõ tĩ. Tujuk ke te'e mujã ame'ě ke amõ tĩ. Katu te ame'ě ke ihĩ. Katu we ame'ě ke ihĩ tĩ. Pe, katu te ame'ě ke a'eta mi'u matyr rahã jõ amõ moĩ. Huryha mujã rahã, moĩ katu. Katu we ame'ě ke wera rahã pame katu te amõ moĩ.

²¹Jesu kotyhar ta aja tĩ. Katu te ame'ě ta ixo. Katu we ame'ě ta ixo tĩ. Mu'eharan ta jaxer ame'ě ke mu'e. Aja ym rahã, katu te ame'ě ke a'e. Upa

jandema'e sawa'e te pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e tar katu. Jandema'e sawa'e te pandu ta ipe:

—Ihẽ kotyhar ke nde. Katu te ame'ẽ ke nde. Nde riki ihẽ je'ẽha ke nde eremu'e mu'e ta. Ame'ẽ parakyha ke nde pe ihẽ ame'ẽ ta — aja ta.

²² Ta'ynuhu putar ame'ẽ ke jõ a'eta ma'ema'e. Aja ym nde tĩ. Anĩ. Katu te ame'ẽ ke ema'ema'e. Ma'e ke nde erepandu katu rahã, ame'ẽ ke ema'ema'e katu. Te'e aja ym nde. Amõ ta rehe epy'a katu. Amõ Jesu kotyhar ta rehe nde rury katu tĩ. Ipy'a ke Tupã juhyk ame'ẽ ta ke a'eta. Ame'ẽ ta riki jandema'e sawa'e te pe pandu pandu:

—Jande namõ ma'e ke ema'ema'e katu — aja.

²³ Jaxer ame'ẽ ke amõ ta pandu tar katu rahã, eho a'eta ngi. Ma'e ukwa ym ame'ẽ rehe har pandu tar katu rahã, eho a'eta ngi tĩ. A'eta namõ nde erepandu rahã, pehẽ peje'ẽ hãtã tã jõ pehẽ jupe. Aja nde erekwa katu. A'erehe a'eta namõ epandu ym, eho a'eta ngi.

²⁴ Amõ ta namõ sawa'e tema'e miasu je'ẽ hãtã tã rahã, katu ym. Upa amõ ta rehe a'e katu rahã, katu ta tiki. Mu'eha katu ame'ẽ ke rahã, katu ta tiki tĩ. A'e mu'e rahã, pahar parahy ym rahã, katu ta tiki tĩ. Wewe katu emu'e.

²⁵ Mu'eharan ta ke a'e mu'e rahã, wewe katu epandu a'eta pe tĩ. Aja rahã, katu ta tiki. A'eta ukwaha ke Tupã muruwak ta my. Aja rahã, jetehar te ke a'eta ukwa ta my.

²⁶ Aja rahã, ka'u te'eha ngi a'eta jumukatu ta a'eta jupe. Aja rahã, Satana je'ẽha ke rehe a'eta hendu ym we ta tĩ. (Ãjã ramõi a'e.) A'eta ke a'e

muka'u te'e kwe. Apo anĩ. Tupã je'ẽha rehe a'eta hendu katu apo 'y.

3

'Ar rehe angaha uhyk tate ame'ẽ rehe har

¹ Kuja ekwa exo apo. 'Ar rehe angaha uhyk tate rahã, pyrara hũ ta ngã ixo.

² Arahã kyty'ym te ta amõ ta juehe. Arahã tamatarer rehe jõ ipy'a ke moĩ moĩ ta tĩ. Arahã: “Jande jõ riki katu te me'ẽ ke” aja jõ amõ ta ukwa ta a'eta juehe har tĩ. Arahã: “Upa amõ ta riki jaxer ai” aja jõ amõ ta ukwa ta a'eta juehe har tĩ. Arahã ipái rehe hendu ym te ta tĩ. Imãi rehe aja tĩ. Hendu ym te ta tĩ. Arahã amõ ta ngi ma'e pyhyk rahã: “Pete tiki” aja pandu ym te ta tĩ. Arahã Tupã rehe har ukwa ukwa ym te ta ixo tĩ.

³ Arahã amõ ta rehe ipy'a ym te ta tĩ. Arahã amõ ta rehe parahy rahã, ipy'a jywyr ym te ta a'eta rehe tĩ. Arahã amõ ta rehe juru ai pame katu te ta tĩ. Arahã pahar ipy'a pihun te ta oho tĩ. Pahar parahy ta tĩ. Arahã katu ame'ẽ ke amõ ma'ema'e, ame'ẽ ke putar ym te ta tĩ.

⁴ Arahã ehe katu ame'ẽ ke te'e huwajan wan uwak ta oho tĩ. Arahã upa ma'e ka'u te'eha namõ ma'ema'e ta tĩ. A'eta jõ ukwa katu te ame'ẽ ta ke a'eta aja ukwa ta tĩ. Arahã Tupã rehe ipy'a ym ta. Anĩ. Ima'e jumuhuryha rehe jõ a'eta ipy'a katu ta tĩ.

⁵ “Tupã rehe jande japy'a katu” aja a'eta pandu ta naĩ. Anĩ. Panduha aja a'eta ixoha ym ta tĩ. Tupãma'e pyrãtãha namõ ma'e ke amõ ma'ema'e. Aja ym ta awa. Aja a'eta ixo ym ta.

Timo! Ehendu katurahã! A'eta ngi eho.

⁶ A'eta ngi har amō ta ixe oho. Amō rok pe ixe oho. Pe, kūjā ka'u te'e ame'ē ke a'eta muka'u te'e raho. Ma'e katu ym ame'ē ke kūjā ta putar katu. Pe, ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, ame'ē rehe a'eta jupyai. Anī. Putu'u ym ingi.

⁷ Ma'e ke a'eta jumu'e mu'e tar katu ixo tī. Aja te'eha a'eta. Anī. Jetehar te ke marā ka ym a'eta ukwa katuha.

⁸ Yman Moise ke Jan putar ym. Jā aja tī. Moise ke putar ym tī. (“Te'e Moise pandu” aja a'eta naī.) Ame'ē mokōihar ta aja apo mu'eharan ta jetehar te ke putar ym tī. (“Ame'ē ke te'e” aja a'eta pandu naī tī.) Ima'e ukwaha ke a'eta muka'u te'e. “Jetehar te ke jamu'e” aja a'eta pandu naī. Anī. Juru jar ym ame'ē ta ke a'eta, aja Tupā ukwa katu.

⁹ Anī. Upa ngā ke a'eta muka'u te'e ym ta. A'eta riki te'e aja pahar amō ta ukwa ta. A'erehe upa ngā ke muka'u te'e ym ta. Aja Jan ta rehe har tī. Ka'u te'e ame'ē ta ke a'eta aja ymanihar ta ukwa tī.

Tapijar te'e we jetehar te ke rehe ejurujar katu

¹⁰ Timo! Ihē rehe har nde erekwa katu. Kuja. Ihē amu'e ame'ē ke rehe har nde erekwa katu. Katu ihē axoha rehe har nde erekwa katu tī. Ma'e ke ihē ama'ema'e tar katu, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Tupā rehe tapijar te'e we ihē ajurujar katu. Ame'ē rehe har nde erekwa katu tī. Ihē apy'a katu te we ngā rehe axo rī, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Amō ta rehe ihē apy'a katu, ame'ē ke nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara rahā, ihē py'ahu te'e ahendu. (Tapijar te'e we myrandu katu ke ihē apandu pandu.) Ame'ē ke nde erekwa katu tī.

¹¹ Ihē apyraraha rehe har nde erekwa katu tī. Ihē ke amō ta mupyrara hū. Ame'ē rehe har upa

katu te nde erekwa katu tĩ. Antioki ok ta pe aja tĩ. Iko ok ta pe aja tĩ. Rit ok ta pe aja tĩ. Mupyrara ihẽ ke tĩ. Anĩ. Ame'ẽ mupyraraha ngi ihẽ ke Tupã muhem.

¹² Jete. Tupã je'ẽha mu'e, aja amõ ixo tar katu rahã, a'e ke amõ ta mupyrara ta tĩ. A'e riki Jesu Kirisutu kotyhar ke, a'erehe amõ ta mupyrara ta tĩ.

¹³ Pe, sawa'e katu ym ame'ẽ ta ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta. Jete! I'ar koty te we ma'ema'e we ta rĩ. Muka'u te'eha aja tĩ. Amõ ta ke a'eta muka'u te'e ta tĩ. Pe, a'eta juehe amõ ta jumuka'u te'e ta tĩ.

¹⁴ Ame'ẽ ta aja ym nde tĩ. Jetehar te ke nde ke amõ ta mu'e. Ame'ẽ ke nde erekwa katu te. Tapijar te'e we ejurujar katu ehe tĩ. Nema'e mu'eha ta rehe har nde erekwa katu. Katu ame'ẽ ta ke a'eta. A'erehe nde ke mu'e, ame'ẽ riki jetehar te ke aja nde erekwa katu tĩ.

¹⁵ Amõ we tĩ. Kurumĩ rahã har Tupã je'ẽha ke nde erekwa katu. Ame'ẽ ke nde erekwa rahã, Jesu Kirisutu rehe nde erejurar katu, a'erehe nde ke Tupã muhã katu.

¹⁶ Jete! Upa Tupã je'ẽha ke amõ ta mupinim. Tupã'ã mujekwa ame'ẽ ke a'eta mupinim. Tupã je'ẽha riki ma'e ke rehe katu tiki. Kuja. Jetehar te ke mu'e, ame'ẽ ke mujekwa katu. Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, ame'ẽ ke Tupã je'ẽha mujekwa katu ipe tĩ. Amõ ixoha katu ym rahã, myja mukatu ta my? Ame'ẽ ke Tupã je'ẽha mujekwa katu tĩ. Myja amõ ixoha katu my, ame'ẽ ke mu'e katu tĩ.

¹⁷ Aja rahã, Tupã rehe har mu'e ame'ẽ ke ixo katu ta. Ma'e ukwa katu ta tĩ. Aja rahã, upa ma'e katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta tĩ.

4

Tapijar te'e we Tupã je'êha ke ebandu pandu katu

¹⁻² Timo! Ko apandu katu nde pe. Tupã je'êha ke ebandu pandu katu ngã pe. Nde rehe Tupã usak uĩ. Jesu Kirisutu aja tĩ. Usak uĩ tĩ. A'erehe nde pe apandu katu: “Tupã je'êha ke ebandu pandu katu te we rĩ” aja ihẽ apandu nde pe. Kirisutu jywyr rahã, ngã rehe har a'e ukwa ta. Katu my? Ame'ẽ ke ukwa ta. Anĩ rahã, katu ym my? Ame'ẽ ke ukwa ta tĩ. Aja ixuwe katu ixo ame'ẽ ta rehe har ukwa ta. Manõ ame'ẽ ta ke mukwera katu ta muhem, pe, ame'ẽ ta rehe har ukwa ta tĩ. (Katu te aja nde erema'ema'e rahã, ma'e katu ame'ẽ ke nde pe a'e me'ẽ ta.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe kapitã keruhũ te aja a'e jywyr rahã, ma'e katu ame'ẽ ke a'e me'ẽ ta nde pe. Amõ ta Tupã je'êha rehe hendu tar ym nahã my? Hendu tar katu nahã my? Tapijar te'e we ebandu katu ngã pe. Nde erebandu ame'ẽ ke jetehar te ke, aja ngã pe emujekwa katu. Katu ym ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, ebandu katu ipe: “Mã peja ym” aja ebandu ipe. Emuhury ngã ke tĩ. Nde eremu'e rahã, wewe katu ebandu ipe.

³ Yman rahã, jetehar te ke mu'e ame'ẽ ke rehe ngã hendu ym ta. Juehe jumuhury ame'ẽ ke rehe jõ hendu tar katu. Aja mu'eha ta koty a'eta jy'ar ta oho tĩ.

⁴ Jetehar te ke rehe a'eta hendu ym ta. Ymanihar je'êha rehe jõ hendu ta.

⁵ Timo! Aja ym nde tĩ. Ka'u te'eha rehe ehendu ym. Aja te'eha exo nde. Nde ke amõ ta mahy rahã, mã peja nde py'ahu te'e ehendu. Myrandu katu ke ebandu pandu katu te we rĩ. Tupãma'e miasu

ke nde, a'erehe upa Tupã je'ẽha pandu ame'ẽ ke ema'ema'e katu.

⁶ Ihẽ ke rahã, ihẽma'e angaha ke rehe uhyk tate oho. Ihẽ ke amõ ta jukwa ta, aja akwa. (Aja Tupã rehe ihẽ apy'a katu, aja amujekwa ta.) Ame'ẽ angaha ke rehe uhyk tate oho. Kome'ẽ ywy keruhũ ngi ihẽ aho ta kũ.

⁷ Ihẽ ke Jesu mondo, a'erehe myrandu katu ke ihẽ apandu katu. Ame'ẽ parakyha ke upa ima'e pyrãtãha namõ ihẽ ama'ema'e. Ame'ẽ parakyha ke ihẽ amumba apo 'y. Myrandu katu ke ihẽ apandu katu te we rĩ. Jesu rehe ihẽ ajurujar katu te we rĩ.

⁸ Jumusaráiha rehe ujan rahã, uhyk py ame'ẽ ke ma'e pyhyk. Aja ihẽ pe ma'e ke Jesu me'ẽ ta. Kuja. Ihẽ pe a'e pandu ta:

—Nde katu te — aja ihẽ pe.

A'e jwyr rahã, aja ihẽ pe a'e pandu ta. Ihẽ pe jõ ym. Upa katu te hury katuha rupi a'e jwyrriha rehe harõ, ame'ẽ ta pe aja me'ẽ a'e pandu ta tĩ. A'e riki: “Ne katu te me'ẽ ke” aja pandu ta.

Timo! Pahar ihẽ koty ejur

⁹⁻¹⁰ Timo! Ihẽ jeje tate axo. A'erehe pahar ihẽ koty ejur. Ko Tupã rehe jurujar ym ame'ẽ ta namõ Nema ixo tar katu. A'erehe ihẽ ke a'e hijar oho. Tesaron ok ta pe a'e oho. Ngara ywy pe Kesen oho. Nauma ywy pe Tit oho.

¹¹ Ruk jõ riki ihẽ namõ ixo. Nde erejur rahã, Mak ke eho piam. Inamõ ejur. Ihẽ namõ a'e paraky ta. Tupã je'ẽha ke japandu ta, ame'ẽ riki jandema'e parakyha ke.

¹² Ese ok ta pe Tik ke ihẽ amondo.

¹³ Toroa ok ta pe Kapo ixo. Ihẽma'e mundeha ihẽ amupyta ipe. Pukeka aja mundeha ke. Nde erejur rahã, ame'ẽ ke erur tĩ. Paper ke erur tĩ. So'o pিরer ke te'e mujã ame'ẽ ke. Ame'ẽ ke erur tĩ. Ame'ẽ ke ihẽ aputar katu te.

¹⁴ Itapytã namõ ma'eha ke Arexan. (Ame'ẽ ke te'e ma'e'ã mujã ame'ẽ ke a'e.) A'erehe ihẽ rehe har katu ym a'e je'ẽ je'ẽ hũ. Ihẽ ke a'e mupyrara, aja a'e ke Tupã mupyrara ta tĩ.

¹⁵ Jande japandu ame'ẽ ke a'e putar ym te. Mujaxer hũ japanduha ke tĩ. A'erehe esak katu ehe exo. (Aja rahã, ne je'ẽha ke a'e mujaxer ym ta tĩ.)

Ihẽ rehe amõ ta juru ai

¹⁶ Yman kapitã keruhũ ruwa koty ihẽ apu'am a'am. Ihẽ rehe har amõ ta jaxer pandu naĩ, ame'ẽ ke ihẽ amukatu a'am. "Ma'e aka'u te'eha ke ihẽ ama'e ym" aja ihẽ apandu pandu. Arahã: "Jete! Ma'e ka'u te'eha ke Páu ma'e ym" aja me'ẽ ihẽ rehe har pandu ym te awa. Upa ihẽ ke hijar oho. Mã peja Tupã ipy'a jywyr ame'ẽ ta rehe.

¹⁷ Upa ihẽ ke hijar oho. Anĩ. Upa ym. Ihẽ namõ Tupã riki ixo katu. Ihẽ py'a ke a'e mātã katu tĩ. A'erehe myrandu katu ke ihẽ apandu katu te. Pe, ame'ẽ ke rehe heta jundéu awa aja ym ame'ẽ ta hendu. Arahã ihẽ ke jangwateran juru ngi Tupã muhem, ame'ẽja saka. (Aja rahã, ihẽ ke kapitã keruhũ jukwa ta tipe. Ame'ẽ ngi Tupã muhem.)

¹⁸ Ihẽ pe jaxer ai ame'ẽ ke amõ ta ma'ema'e rahã, ame'ẽ ngi ihẽ ke a'e muhem ta tĩ. Pe, ywa pe inamõ ihẽ ke a'e raho ta. A'ep inamõ ihẽ axo ta kÿ. (Aja rahã, amõ ta ihẽ ke mahy ym te ta tĩ.) "A'e riki katu

te me'ẽ ke" aja mã peja japandu ipe. Aja te'eha japandu. Amen. Ame'ẽ riki: "A'e tỹ" aja.

Katuha ke ihẽ amondo axo

¹⁹ Pirisi pe katuha ke ihẽ amondo axo. Ak pe aja tĩ. Pirisi sawa'e a'e. Onesi rok wyr pe har ta pe aja tĩ. Katuħa ke amondo axo tĩ.

²⁰ Korin ok ta pe Era pyta. Toro riki ma'e ahyha pyhyk, a'erehe Mire ok ta pe a'e ke ihẽ ahijar.

²¹ Pahar ihẽ koty ejur. Aman ndy'ar ym rahã, ejur.

Nde pe sehar ta katuha ke mondo ixo. Ko Eu. Purutẽ aja tĩ. Karáu aja tĩ. Upa jande mu ta mondo ixo tĩ. Jesu rehe a'eta jurujar katu, a'erehe jande mu ta aja a'eta.

²² Mã peja nde py'a ke Jesu mãtã katu. Mã peja johu pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ.

Upa.

Tupã Je'ẽha
New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11